

Cilt/Volume: 4

Sayı/Issue: 2

Aralık/December 2015

BÜEFAD

BARTIN ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ DERGİSİ

Uluslararası Hakemli Dergi

BARTIN UNIVERSITY
JOURNAL
OF FACULTY OF
EDUCATION

International Refereed Journal

ISSN 1308-7177

2015-4

2

BARTIN ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ DERGİSİ

BARTIN UNIVERSITY JOURNAL OF FACULTY OF EDUCATION

ISSN:1308-7177

ULUSLARARASI HAKEMLİ DERGİ / INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL

Cilt/Volume: 4, Sayı/Issue: 2, Aralık/December 2015

Sahibi

Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Adına
Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ (Dekan)

Editör

Yrd. Doç. Dr. Sedat BALYEMEZ

Alan Editörleri

Prof. Dr. Çetin SEMERCİ
Doç. Dr. Necati HIRÇA
Doç. Dr. Nuriye SEMERCİ
Yrd. Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK
Yrd. Doç. Dr. Ayla ÇETİN DİNDAR
Yrd. Doç. Dr. F. Gizem KARAOĞLAN YILMAZ
Yrd. Doç. Dr. Gülsün ŞAHAN
Yrd. Doç. Dr. Harun ER
Yrd. Doç. Dr. Neslihan USTA
Yrd. Doç. Dr. Sinem TARHAN
Yrd. Doç. Dr. Süleyman Erkam SULAK
Yrd. Doç. Dr. Süreyya GENÇ
Yrd. Doç. Dr. Yılmaz KARA

Yabancı Dil Sorumlusu

Yrd. Doç. Dr. Özge GÜN

Yayıma Hazırlık

Arş. Gör. Arzu ÇEVİK
Arş. Gör. Ömer KEMİKSİZ

Sekretarya

Arş. Gör. Hasan Basri KANSIZOĞLU

Teknik Sorumlular

Yrd. Doç. Dr. Ramazan YILMAZ
Arş. Gör. Barış ÇUKURBAŞI

İletişim

Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi
74100 BARTIN – TÜRKİYE
e-posta: buiefad@bartin.edu.tr
Tel: +90 378 223 54 59

Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (BUEFAD), yılda iki kez yayımlanan uluslararası hakemli bir dergidir. Yazıların sorumluluğu, yazarlarına aittir.

Owner

On Behalf of Bartın University Faculty of Education
Prof. Firdevs GUNES (Dean)

Editor

Asst. Prof. Sedat BALYEMEZ

Field Editors

Prof. Cetin SEMERCI
Assoc. Prof. Necati HIRCA
Assoc. Prof. Nuriye SEMERCI
Asst. Prof. Ayse Derya ISIK
Asst. Prof. Ayla CETIN DINDAR
Asst. Prof. F. Gizem KARAOGLAN YILMAZ
Asst. Prof. Gulsun SAHAN
Asst. Prof. Harun ER
Asst. Prof. Neslihan USTA
Asst. Prof. Sinem TARHAN
Asst. Prof. Suleyman Erkam SULAK
Asst. Prof. Sureyya GENC
Asst. Prof. Yilmaz KARA

Foreign Language Specialist

Asst. Prof. Ozge GUN

Preparing for Publication

RA. Arzu CEVIK
RA. Omer KEMIKSIZ

Secretary

RA. Hasan Basri KANSIZOGLU

Technical Assistants

Asst. Prof. Ramazan YILMAZ
RA. Baris CUKURBASIS

Contact

Bartın University Faculty of Education
74100 BARTIN – TURKEY
e-mail: buiefad@bartin.edu.tr
Tel: +90 378 223 54 59

Bartın University Journal of Faculty of Education (BUJFED) is a international refereed journal that is published two times a year. The responsibility lies with the authors of papers.

Kapak: Arş. Gör. Barış ÇUKURBAŞI – Öğr. Gör. Hüseyin UYSAL

Dizin / İndeks

ULAKBİM Sosyal ve Beşeri Bilimler Veri Tabanı, EBSCOHOST, Index Copernicus, Proquest Education Journals Database, Modern Language Association, Citefactor, The Directory of Research Journal Indexing, Open Academic Journal Index, Ulrich's Periodicals Directory

YAYIN DANIŞMA KURULU / EDITORIAL ADVISORY BOARD

Prof. Dr. Hayati AKYOL	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Hüseyin ALKAN	Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Sebahattin ARIBAŞ	Adıyaman Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet ARIKAN	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Safure BULUT	Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Recai DOĞAN	Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ	Bartın Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet GÜNŞEN	Trakya Üniversitesi
Prof. Dr. Bilgin Ünal İBRET	Kastamonu Üniversitesi
Prof. Dr. Ramazan KAPLAN	Bartın Üniversitesi
Prof. Dr. Firdevs KARAHAN	Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Aziz KILINÇ	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet KIRKILIÇ	Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Murat ÖZBAY	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet SABAN	Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi
Prof. Dr. Çetin SEMERCİ	Bartın Üniversitesi
Prof. Dr. M. Fatih TAŞAR	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Yavuz TAŞKESENİGİL	Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Cemal TOSUN	Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Selahattin TURAN	Osmangazi Üniversitesi
Prof. Dr. Mimar TÜRKKAHRAMAN	Akdeniz Üniversitesi
Prof. Dr. Selma YEL	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Bahri ATA	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Eyyup COŞKUN	Mustafa Kemal Üniversitesi
Doç. Dr. Erol DURAN	Uşak Üniversitesi
Doç. Dr. Tolga GÜYER	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Emine KOLAÇ	Anadolu Üniversitesi
Doç. Dr. Nuriye SEMERCİ	Bartın Üniversitesi
Doç. Dr. Sabri SİDEKLİ	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Doç. Dr. Çavuş ŞAHİN	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç. Dr. Neşe TERTEMİZ	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Kubilay YAZICI	Niğde Üniversitesi

BU SAYININ HAKEMLERİ / REFEREES OF THIS ISSUE

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ	Bartın Üniversitesi
Prof. Dr. Çetin SEMERCİ	Bartın Üniversitesi
Prof. Dr. İbrahim BİLGİN	Mustafa Kemal Üniversitesi
Prof. Dr. Nergüz BULUT SERİN	Lefke Avrupa Üniversitesi
Doç. Dr. Adnan KARADÜZ	Erciyes Üniversitesi
Doç. Dr. Ali Osman ALAKUŞ	Dicle Üniversitesi
Doç. Dr. Ayşe OKVURAN	Ankara Üniversitesi
Doç. Dr. Başaran GENÇDOĞAN	Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Berna CANTÜRK GÜNHAN	Dokuz Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Cemal TOSUN	Bartın Üniversitesi
Doç. Dr. Cihan ÖZDEMİR	Yunus Emre Enstitüsü
Doç. Dr. Çiğdem KILIÇ	Mersin Üniversitesi
Doç. Dr. Deniz Beste ÇEVİK KILIÇ	Balıkesir Üniversitesi
Doç. Dr. Duygu Piji KÜÇÜK	Marmara Üniversitesi
Doç. Dr. Erdal TATAR	Mustafa Kemal Üniversitesi
Doç. Dr. Fatma ŞAŞMAZ ÖREN	Celal Bayar Üniversitesi
Doç. Dr. Fatime BALKAN KIYICI	Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Gizem SAYGILI	Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi
Doç. Dr. Gökhan DEMİRCİOĞLU	Karadeniz Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. Gülsen ÜNVER	Ege Üniversitesi
Doç. Dr. H. Elif DAĞLIOĞLU	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Hünkâr KORKMAZ	Hacettepe Üniversitesi
Doç. Dr. Kasım YILDIRIM	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet Altan KURNAZ	Kastamonu Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet Barış HORZUM	Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa BAŞARAN	Bozok Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa KURT	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Oğuzhan KILDAN	Kastamonu Üniversitesi
Doç. Dr. Ömer ADIGÜZEL	Ankara Üniversitesi
Doç. Dr. Salih Zeki GENÇ	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç. Dr. Sevgi KINGİR	Hacettepe Üniversitesi
Doç. Dr. Soner Mehmet ÖZDEMİR	Kırıkkale Üniversitesi
Doç. Dr. Şebnem Kandil İNGEÇ	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Tazegül DEMİR ATALAY	Kafkas Üniversitesi
Doç. Dr. Tolga ERDOĞAN	Karadeniz Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. Tolga KABACA	Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Türkay Nuri TOK	Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Yavuz ERİŞEN	Yıldız Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. Yusuf CERİT	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Doç. Dr. Yücel ÖKSÜZ	Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Doç. Dr. Zarife SEÇER	Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Ahmet YIKMIŞ	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Aslıhan OSMANOĞLU	Trakya Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Ayla ÇETİN DİNDAR	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Aynur PALA	Celal Bayar Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Ayşe ELİÜŞÜK	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Bekir Necati ALTIN	Niğde Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Emrullah YILMAZ	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Erol BARIN	Hacettepe Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Esen ERSOY	Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Esin ERGÜN	Karabük Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Cansel KADIOĞLU	Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Gülce COŞKUN ŞENTÜRK	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Gürcan UZAL	Namık Kemal Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Gürsoy MERİÇ	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. F. Gizem KARAOĞLAN YILMAZ	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Hülya KUTU	Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Hüseyin EŞ	Sinop Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. İlker CIRIK	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. İlknur GÜVEN	Marmara Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Kemal Zeki ZORBAZ	Mustafa Kemal Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Kemalettin PARLAK	İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. M. Hülya ÜNAL KARAGÜVEN	Marmara Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Mehmet BİLGİN	Çukurova Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Mustafa KALE	Gazi Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Mustafa Onur CESUR	Maltepe Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Neslihan BAY	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Neslihan USTA	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Nurhan ÖZTÜRK GEREN	Sinop Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Özge GÜN	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Ramazan YILMAZ	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Ramazan YİRCİ	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Sadet MALTEPE	Balıkesir Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Safiye ASLAN	Aksaray Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Sedef CANBAZOĞLU BİLİCİ	Aksaray Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Seçil Eda KARTAL	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Sefa DÜNDAR	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Sema SOYDAN	Mevlana Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Sema SULAK	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Serpil ÖZDEMİR	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Sevan NART	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Sibel SADİ YILMAZ	Kafkas Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Sinem TARHAN	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Songül GİREN	Aksaray Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Süleyman GÖKSOY	Düzce Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Şenay YAPICI	Amasya Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Tuncay Yavuz ÖZDEMİR	Fırat Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Yasemin KIYMAZ	Ahi Evran Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Yılmaz KARA	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Yılmaz TONBUL	Ege Üniversitesi
Öğr. Gör. Dr. Özge ELİÇİN	Uludağ Üniversitesi
Dr. Hayriye Tuğba ÖZTÜRK	Ankara Üniversitesi

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Firdevs GÜNEŞ		
Başlık ve Zihni Yönlendirme <i>Title and Guiding Mind</i>	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000131232	290-305
Belgin BAL İNCEBACAK		
Müzedede Drama: Heykel ve İmgelem Kavramı <i>Drama at the Museum: The Concept of Sculpture and Imagination</i>	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.1082000222	306-318
Özgür EROĞLU		
Eğitim Fakültesi Mezunu Müzik Öğretmenlerinin Armoni Bilgi ve Becerilerine İlişkin Görüşleri <i>Faculty of Education Graduate Music Teachers' Opinions on their Harmony Knowledge and Skills</i>	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000143436	319-330
Yeliz ÇELEN		
İlköğretim Öğretmenlerinin Matematiğe Yönelik Tutumlarının Öğretmen Özellikleri Açısından İncelenmesi <i>Review of Primary School Teachers' Attitude towards Mathematics in the Framework of their Teaching Features</i>	Doi: 10.14686/buefad.01263	331-343
Melike YAVUZ TOPALOĞLU - Fatime BALKAN KIYICI		
Fen Bilimleri Programlarının Karşılaştırılması: Türkiye ve Avustralya <i>Comparison of Science Curriculum: Turkey and Australia</i>	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.1082000266	344-363
Cafer ÇARKIT – Adnan KARADÜZ		
Ortaokul Yazarlık ve Yazma Becerileri Dersi Bağlamında Yazma Becerisi Öğretimi Üzerine Öğretmen Görüşleri <i>Teachers' Perceptions in Teaching Writing Skills in the Context of Middle School Authorship and Writing Skills Course</i>	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000137223	364-381
Oğuz DİLMAÇ – Cihan İNANÇ		
Sınıf Öğretmenlerinin Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Öz Yeterlik Düzeyleri <i>The Self-Sufficiency Levels of Classroom Teachers about Visual Arts Course</i>	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.1082000254	382-400
Ayşe Belgin AKSOY – Hurşide Kübra ÖZKAN		
Çocukların Bilişsel Tempoları İle Sosyal Problem Çözme Becerilerinin Bazı Demografik Özellikler Açısından İncelenmesi (Kırklareli İl Merkezi Örnekleme) <i>Examination of Children's Cognitive Tempo and Social Problem-Solving Skills Regarding Some Demographic Characteristics (A Sample Study of Kırklareli City Centre)</i>	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000136006	401-417
Feyza GÜN – Hilal BÜYÜKGÖZE		
Araştırma Görevlilerinin Bireysel Gelişim İnişiyatifinde Özyeterliğin Rolü <i>The Role of Self-Efficacy on Personal Growth Initiative among Research Assistants</i>	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000139086	418-432

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Ali KIRKSEKİZ - Mehmet UYSAL – Onur İŞBULAN - Özcan Erkan AKGÜN		
Mübin KIYICI – Mehmet Barış HORZUM		
Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması Derslerine Eleştirel Bir Bakış: Problemler, Beklentiler ve Çözüm Önerileri <i>A Critical View to School Experience and Application of Teaching Courses: Problems, Expectations and Solution Suggestions</i>		433-451
	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.1082000250	
F. Ceyda ÇINARDAL - Levent ÇINARDAL – Binali ÇATAK		
Mesleki Müzik Eğitimi Veren Yükseköğretim Kurumlarındaki Öğrencilerin Eleştirel Düşünme Eğilimleri <i>Critical Thinking Tendency of Students at Higher Education Institutions Providing Professional Music Education</i>		452-465
	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.1082000240	
Güngör KESKİNKILIÇ YUMUŞAK		
Öğretmen Adaylarının Yansıtıcı Düşünme Eğilimleri Ve Mesleğe Yönelik Tutumları <i>Reflective Thinking Tendencies of Preservice Teachers and their Attitudes towards the Teaching Profession</i>		466-481
	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.1082000206	
Ensar AYDIN - Süleyman Erkam SULAK		
Sınıf Öğretmeni Adaylarının “Değer” Kavramına Yönelik Metafor Algıları <i>Metaphor Perception of Prospective Primary School Teachers for “Value” Concept</i>		482-500
	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000148420	
Abdullah Çağrı BİBER – Ziya ARGÜN		
Matematik Öğretmen Adaylarının Tek ve İki Değişkenli Fonksiyonlarda Limit Konusunda Sahip Oldukları Kavram Bilgileri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi <i>The Relations Between Concept Knowledge Related to the Limits Concepts in One and Two Variables Functions of Mathematics Teachers Candidates</i>		501-515
	Doi: 10.14686/buefad.26967	
Arzu ÖZYÜREK – Fatih AKÇA		
Zihinsel Yetersizliği Olan Çocukların Oyuncak Profillerinin İncelenmesi <i>An Examination of the Toy Profiles of the Children with Mental Deficiency</i>		516-529
	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000142122	
Aysun DOĞUTAŞ		
Cultural Intelligence Level of Turkish Teacher Candidates in Globalized World <i>Küreselleşen Dünyada Türk Öğretmen Adaylarının Kültürel Zekâ Seviyeleri</i>		530-547
	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000131990	
Ali SICAK – Mehmet BAŞÖREN		
Ortaöğretim Öğrencilerinin Akademik Motivasyonlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi (Bartın Örneği) <i>An Investigation of High School Students Academic Motivation in Related to Various Variables (Bartın Samples)</i>		548-560
	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.1082000239	
Songül GİREN – Emre DURAK		
Okul Öncesi Öğretmenlerinin Oyuncak Kavramına İlişkin Metaforik Algıları <i>Early Childhood Education Teachers’ Metaphors about Toy Concept</i>		561-575
	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000143590	
Erdal TATAR		
Bir Kimyasal Problem Çözme Tekniği: Stokiyometrik Haritalama <i>A Chemical Problem Solving Technique: Stoichiometric Mapping</i>		576-585
	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000138529	

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Yavuz ERİŞEN - Fazilet YAVUZ BİRBEN - Hatun SEVGİ YALIN - Pinar OCAK	
Üstün Yetenekli Çocukları Fark Edebilme ve Destekleme Eğitiminin Öğretmenler Üzerindeki Etkisi <i>The Awareness and Support Training for Gifted Children: The Impact on Teachers</i>	586-602
Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000137872	
Ahmet AKIN – Mehmet BAŞÖREN	
Algılanan Empatik Öz-Yeterlik ve Sosyal Öz-Yeterlik Ölçeğinin Türkçe Formunun Geçerlik ve Güvenirliği <i>The Validity and Reliability of Turkish Version of the Perceived Empathic and Social Self-Efficacy Scale</i>	603-610
Doi: 10.14686/buefad.v4i2.1082000235	
Ercan ATASOY – Neslihan UZUN – Berna AYGÜN	
Dinamik Matematik Yazılımları ile Desteklenmiş Öğrenme Ortamında Öğretmen Adaylarının Teknolojik Pedagojik Alan Bilgilerinin İncelenmesi <i>Investigating Pre-service Teachers' Technological Pedagogical Content knowledge in Learning Environment Supported by Dynamic Mathematics Software</i>	611-633
Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000143622	
A. Oğuzhan KILDAN – Berat AHİ	
Okul Öncesi Öğretmenlerinin Bilimsel Çalışmalara Yönelik Okuma Alışkanlıkları <i>Reading Habits of Scientific Studies For Pre-School Teachers</i>	634-650
Doi: 10.14686/buefad.v4i2.1082000251	
Tuncay CANBULAT - Hadiye KÜÇÜKKARAGÖZ - Fatma ERDOĞAN – Ayşe YEŞİLOĞLU	
Sınıf Öğretmeni Adaylarında Empatik Eğilim Düzeyi ve Geleceğe Dönük Beklenti <i>The Level of Hopelessness and Empathic Tendency of a Group of Class Teacher Candidates</i>	651-665
Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000145067	
Nail İLHAN - Yakup DOĞAN – Özge ÇİÇEK	
Fen Bilimleri Öğretmen Adaylarının “Özel Öğretim Yöntemleri” Dersindeki Yaşam Temelli Öğretim Uygulamaları <i>Preservice Science Teachers' Context Based Teaching Practices in “Special Teaching Methods” Course</i>	666-681
Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000143534	
Rıza SALAR – Ümit TURGUT	
Implementing Differentiated Instruction on Pre-Service Physics Teachers: Agendas <i>Fizik Öğretmen Adaylarına Farklaştırılmış Öğretimin Uygulanması: Ajandalar</i>	682-695
Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000136908	
Fadime KOÇ DAMGACI - Yeliz KAYA - Rafet GÜNAY	
David Fetterman’ın Değerlendirme Modeli: Yetkilendirme Değerlendirmesi <i>David Fetterman’s Evaluation Model: Empowerment Evaluation</i>	696-710
Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000139306	
Sinem ATIŞ – Mustafa ARSLAN	
Yabancılara Türkçe Öğretiminde Dilsel Becerilerin Gelişimine Etkisi Bakımından Ders Materyallerinin Önem Derecelerinin Analitik Hiyerarşi Süreci (AHS) İle Belirlenmesi <i>Determining the Importance Level of Teaching Materials by Using Analytic Hierarchical Process (AHP) in Terms of Their Influence Over the Development of Language Skills in Teaching Turkish as a Foreign Language</i>	711-726
Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000136908	
Gökmen ARSLAN	
Psikolojik İstismar Ölçeği (PiÖ) Geliştirme Çalışması: Ergenlerde Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi <i>Development Psychological Maltreatment Questionnaire (PMQ): Investigating Psychometric Properties in Adolescents</i>	727-738
Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000146983	

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Fatma SUSAR KIRMIZI – Ceren SAYGI		
Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemini Kullanmaya Yönelik Özyeterlik Algıları <i>Elementary</i> <i>Teacher Candidates' Self-Efficacy Perceptions towards Using the Creative Drama Method</i>		739-750
	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000144840	
Burçin GÖKKURT – Tuğba ÖRNEK - Fatih HAYAT – Yasin SOYLU		
Öğrencilerin Problem Çözme ve Problem Kurma Becerilerinin Değerlendirilmesi <i>Assessing Students' Problem-Solving and Problem-Posing Skills</i>		751-774
	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000145637	
Soner DOĞAN – Celal Teyyar UĞURLU - Orhan KAYA		
Okul Yöneticilerinin Etik Liderlik Davranışlarının Öğretmenlerin Algı ve Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi <i>Evaluation of School Administrators' Ethical Leadership Behaviors According Teachers' Perceptions and Opinions</i>		775-789
	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000145818	
Cemil KIRIM – Necati HIRÇA		
Lise Öğrencilerinin Kişisel Hijyen ve Temizlik Alışkanlıklarının Fen Okur-Yazarlığına Göre Değerlendirilmesi <i>The Evaluation of High School Students' Personal Hygiene Habits Based on Science Literacy</i>		790-802
	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000138700	

Ortaöğretim Öğrencilerinin Akademik Motivasyonlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi (Bartın Örneği)*

Ali SICAK, Yrd. Doç. Dr., Bülent Ecevit Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi, ali.sicak@beun.edu.tr
Mehmet BAŞÖREN, Dr. Bülent Ecevit Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi, mbasoren@gmail.com

Öz: Akademik katılım olarak da nitelendirilen ve öğrenenin performansını en fazla etkileme gücüne sahip olan motivasyon bireyin bilişsel, duygusal ve davranışsal olarak eğitime bağlılığının belirleyicisi olarak tanımlanmaktadır. Bu araştırmanın amacı ortaöğretim öğrencilerinin akademik motivasyonlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesini amaçlamaktadır. Bu çalışmada tarama modellerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma Batı Karadeniz Bölümünde yer alan bir ildeki ortaöğretim kurumlarının 9.10.11.ve 12. Sınıflarından 4041 öğrenci üzerinde yapılmıştır. Veri toplama aracı olarak Vallerand ve arkadaşları tarafından geliştirilen ve Çakır tarafından uyarlanan akademik motivasyon ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde betimsel istatistiklerin yanı sıra parametrik istatistiklerden t testi ve anova kullanılmıştır. Ortaöğretim öğrencilerinin içsel ve dışsal motivasyonları yüksek bulunmuştur. Araştırmada öğrencilerin akademik motivasyon ölçeği alt boyutlarından aldıkları puanlar ile cinsiyet arasında ilişki bulunmuştur. Kız öğrencilerin içsel ve dışsal motivasyonları erkek öğrencilerin motivasyonlarından anlamlı şekilde daha yüksektir. Araştırmada öğrencilerin akademik motivasyonlarının sınıf düzeyine göre değiştiği bulgusuna ulaşılmıştır. Okuldan memnun olma durumu ile akademik motivasyon alt boyutları arasında anlamlı ilişki bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Akademik motivasyon, içsel ve dışsal motivasyon, motivasyonsuzluk, ortaöğretim

An Investigation of High School Students Academic Motivation in Related to Various Variables (Bartın Samples)

Abstract: The motivation which is qualified as academic participation and has the most power to affect the learner's performance is defined as the determinant of commitment to education in a way of cognitive, emotional and behavioural manner. The purpose of this study aims the Examination of the Academic Motivation of the High School Students in Terms of Various Variables. Relational screening model is used from screening models in this research. The study was conducted on 4041 students from 9, 10, 11, and 12. classes of the high school in a city that takes place in the province of the western Black Sea. Academic motivation scale developed by Vallerand and friends were used as data collection tool. Improved form of academic motivation scale is used for high school students in this research. T-test and ANOVA were used from parametric statistics as well as descriptive statistics in the analysis of the data. It was found that intrinsic and extrinsic motivation of secondary school students was high. Intrinsic and extrinsic motivation of female students was significantly higher than the male students' motivation. It was reached on the finding that students' academic motivations vary according to grade level in the study. It was found that there was a relationship between the state of being happy to the school and academic motivation subscales.

Key Words: Academic motivation, intrinsic and extrinsic motivation, amotivation, high school

* Bu çalışma 24-26 Nisan 2015 tarihinde düzenlenen 6th International Congress on New Trends in Education” de sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

1. GİRİŞ

Motivasyon, Türk Dil Kurumu tarafından “hedefe doğru yönelmeye neden olan zihinsel bir durum” olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2011). Akademik katılım olarak da nitelendirilen ve öğrenenin performansını en fazla etkileme gücüne sahip olan (Francis ve diğerleri, 2004) motivasyon, “bireyin bilişsel, duygusal ve davranışsal olarak eğitime bağlılığının belirleyicisi” olarak tanımlanmaktadır (Tucker ve diğerleri, 2002). Bu noktada motivasyon, hedefe odaklanmış davranışa teşviği, davranışın sürdürülme sürecini ve bireylerin neden belli şekillerde hareket ettiklerini anlamaya yardım eden açıklayıcı bir kavramdır (Pintrich ve Schunk, 2002). Motivasyon, belli davranışlardan istenen sonuçları kazanma (olumlu çıktılar beklentisi) ve kişinin bunları gerçekleştirmeye veya bu davranışları yapmayı öğrenmeye istekli olduğu (yüksek öz yeterlilik) inancı taşımasıdır (Schunk, 2009). Bu bağlamda motivasyon, bireyin gelişimini destekler ve potansiyelini okulda etkili şekilde kullanmasına katkı sağlar (Eggen ve Kauchak, 2001). Bu noktada motivasyon ile akademik başarı arasında ilişki olduğuna ilişkin genel bir görüş vardır (Yazıcı ve Altun, 2013).

Eğitim kurumlarının en önemli görevi, öğrenci için uygun öğrenme ortamı oluşturmak ve öğrencilerin akademik anlamda başarılı olmasını sağlamaktır. Bunu sağlayacak etkili bir öğrenme öğretme süreci ise öğrenme ortamını, öğretmen ve öğrenci özelliklerini dikkate alarak öğretimi kolaylaştırıcı şekilde tasarlamalıdır (Bos ve Vaughn, 2002). Okuldaki akademik başarı genellikle eğitsel ölçme araçlarındaki başarı ile ilişkilidir (Kaysılı, 2008). Öğrenme öğretme sürecinde bu eğitsel ölçme araçlarındaki akademik başarıyı etkileyen faktörlerden biri de motivasyondur (Richardson, Abraham ve Bond, 2012; Zimmerman, 1990). Çünkü öğrencilerin bilişsel, duygusal ya da psikomotor alanda motive olarak eylemde bulunması öğrenme-öğretme sürecine aktif katılımını sağlayabilir (Rigby, Deci, Patrick ve Ryan, 1992). Bu noktada motivasyon eksikliği, akademik başarısızlığın nedenleri içinde incelenebilir (Karagüven, 2012). Uzbaş (2009) tarafından yapılan bir çalışmada ilköğretim ve ortaöğretim düzeyindeki öğrencilerde görülen en önemli akademik problemlerin başında motivasyon, okul başarısızlığı ve sınav kaygısı gibi etkenler sıralanmıştır. Dolayısıyla, akademik başarıyı artırmak amaçlandığında, motivasyon konusuyla ilgilenmek gerekir (Karagüven, 2012).

İnsan davranışlarına yön veren iki temel motivasyon kaynağına vurgu yapılmaktadır. Ödül, ceza, sosyal baskı ve sosyal etki gibi değişkenler dışsal motivasyon kaynakları; tutum, değer, ihtiyaç ve kişilik özellikleri gibi değişkenler ise içsel motivasyon kaynaklarıdır (Moore, 2001’den akt. Yazıcı ve Altun, 2013). İçsel ve dışsal motivasyon kaynakları birey üzerinde ayrı ayrı ya da birlikte etki gösterebilirler (Barrett, Patock-Peckham, Hutchinson ve Nagoshi, 2005). Bu değişkenlerin motivasyon üzerindeki etkileri duruma ve zamana dayalı olarak değişebilir. (Schwartz ve Waterman, 2006). Dolayısıyla, akademik başarıyı artırmak amaçlandığında, motivasyon konusuyla ilgilenmek gerekir. Öğrencinin bulunduğu ortamdaki öğrenme aktivitelerine katılımında içsel ya da dışsal olarak motive olması önemli bir faktördür. Çünkü öğrencilerde görülen akademik olarak başarısız olunacağına ilişkin inancın öğrencilerdeki öz yeterliliklerinin düşük olmasından kaynaklandığını belirtmektedir (Karagüven, 2012).

Bu araştırmaya konu olan akademik motivasyon, temelinde Bandura’nın öz yeterlilik teorisine (1997) dayanan ve Deci ve Ryan (2000b) tarafından geliştirilmiş olan Öz belirleme Teorisine (Self-Determination Theory) dayanmaktadır. Deci ve Ryan (2000a), motivasyonu, bir şeyin gerçekleştirilmesi için bireyi harekete geçirici güç olarak tanımlar. Öz-belirleme, psikolojik fonksiyonları geliştirme ile ilişkilidir. Bu nedenle çeşitli formları bulunan motivasyon yüksek öz belirlemeden (özerklik) düşük öz belirlemeye (özerkliğe) doğru giden bir form olarak yapılandırılmıştır (Vallerand ve diğerleri, 1993). Öz belirleme teorisine göre oluşturulan içsel motivasyon, dışsal motivasyon ve motivasyonsuzluk, bireyin bir durum karşısından harekete geçmesini hızlandıran etkenlerle ilgilidir. İçsel motivasyon, haz alma ve birey tarafından ilginç

bulunan eylemin gerçekleştirilme isteğiyle ilgilidir (Deci ve Ryan, 2000a). İçsel motivasyon, bireyin dışında bir motivasyon kaynağı olmadığı halde ilgili eyleme yönelmesini, bir yaşantıya girmesini, bundan memnun olmasını ve doyum ulaşmasını ifade etmektedir. İlginç bulduğu için derse katılım gösteren ve daha fazla doyum sağlama düşüncesiyle öğrenme çabası içerisine giren öğrencinin durumu içsel motive olmayla ilgilidir (Vallerand ve diğerleri, 1992). Öz belirleme kuramına göre, başarı, mutluluk, heyecan ve haz sağladığı için bazı davranışları sergileyen bireyler içsel motivedirler (Rigby ve diğerleri, 1992). Özerklik teorisine göre insan çevresi tarafından desteklenin veya desteklenmesin doğduğu andan itibaren içsel bir uyarılma ve öğrenme isteğine sahiptir. Dışsal motivasyon ise gerçekleştirdiği eylemden elde edeceği sonuçların verdiği haz ile ilgilidir. Sonuç odaklı yapılan etkinliklerde ortaya çıkan, içsel motivasyonun aksine eylemden faydalanmaya odaklanan güçtür. Motivasyonsuzluk, motivasyonun, harekete geçme niyetinin olmaması durumudur. Motivasyonsuzluk bir etkinlikten yararlanmamak ve etkinliği yapacak gücü hissetmemektir (Deci ve Ryan, 2000a). Motivasyonsuzluk, bireylerin eylemleriyle sonuçları arasındaki bağlantıyı algılayamadıklarında karşılaştıkları güdülenmeme durumudur. Birey bu durumda içsel ya da dışsal olarak güdülenmezler. Motivasyonsuzluk durumu yaşayan bireyler yetersizlik duyguları yaşarlar ve olanları kontrol edemeyeceklerine ilişkin bir beklenti içerisindedirler (Vallerant ve Pelletier, 1992).

Öğrenme öğretme sürecinin önemli değişkenlerinden biri olan akademik motivasyon düzeyinin ve ilişkili olabileceği değişkenlerin belirlenmesi bu araştırmanın amacını oluşturmaktadır. Araştırma, rehberlik araştırma merkezi ile yürütülmüş ve araştırma ile ortaöğretim öğrencilerinin akademik motivasyonları ve bununla ilişkili olabilecek değişkenlerin belirlenerek ortaöğretim düzeyindeki kurumlardaki okul rehberlik hizmetlerine yön vermesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır. Ortaöğretim öğrencilerinin;

- a. Akademik motivasyonları ne düzeydedir?
- b. Akademik motivasyonları cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?
- c. Akademik motivasyonları sınıf düzeylerine göre farklılaşmakta mıdır?
- d. Akademik motivasyonları akademik başarısına göre farklılaşmakta mıdır?
- e. Akademik motivasyonları yaşadığı yerleşim yerine (köy-belde-çe-il) göre farklılaşmakta mıdır?
- f. Akademik motivasyonları okuldan memnun olma durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli: Bu çalışmada tarama modellerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli, iki veya daha çok değişken arasında birlikte değişim varlığını veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir (Karasar, 2002).

2.2. Çalışma Grubu: Araştırmada çalışma grubunun belirlenmesinde uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Çalışma grubunu Bartın il merkezi ve ilçelerindeki ortaöğretim kurumlarının 9.10.11.ve 12. Sınıf düzeyindeki 4041 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan 1565 öğrenci 9. sınıf (%38,7) , 1001 öğrenci 10. sınıf, 963 öğrenci 11. sınıf, 512 öğrenci ise 12. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Katılımcıların 2169'unu (%53,7) kızlar, 1872'sini (%46,3) erkekler oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin %80'i il merkezi ve merkeze bağlı köylerde yaşamaktadır. Beldede yaşayan öğrencilerin oranı %9,6, ilçede yaşayan öğrencilerin oranı ise %10,1'dir.

2.3. Veri Toplama Aracı: Araştırmada veri toplama aracı olarak Vallerand ve diğerleri (1992) tarafından geliştirilen Akademik Motivasyon ölçeğinin (AMÖ), ortaöğretim öğrencileri için geliştirilmiş formu kullanılmıştır. Akademik Motivasyon Ölçeği 28 maddeden oluşmaktadır

ve bu ölçek içsel motivasyon, dışsal motivasyon ve motivasyonsuzluğu ölçmektedir. Ölçeğin güvenilirliği Cronbach alfa iç güvenilirlik katsayısı $r=,81$ ve test tekrar yöntemiyle bulunan güvenilirlik katsayısı $r=,79$ olarak bulunmuştur. Araştırmada kullanılan ölçeğin Türkçeye uyarlaması Çakır (2006) tarafından yapılmıştır. Türkçe'ye uyarlama sonucunda ölçeğin orijinal ölçeğe benzer şekilde içsel motivasyon, dışsal motivasyon ve motivasyonsuzluk olmak üzere üç alt boyuttan oluştuğu ancak 6 maddenin işlemediği tespit edilmiştir. İçsel motivasyon alt boyutunda toplanan maddeler (10 madde) daha çok bireylerin bir işe başlama ve bir işi gerçekleştirmede dışarıdan bir etki olmaksızın eyleme geçmelerini içerir. Elde edilen puanlar 10-70 arasında değişmektedir. Dışsal motivasyon alt boyutunda toplanan maddeler (7 madde) daha çok bireylerin bir işe başlama ve bu işin gerçekleşmesinde davranışın kendisini yapmak için değil, nihai bir amaç için bir araç olduğundan dolayı meşgul olunan çeşitli davranışları içerir. Elde edilen puanlar 1-49 arasında değişmektedir. Motivasyonsuzluk alt boyutunda toplanan maddeler (5 madde) ise daha çok bireylerin bir işe başlama ve bu işin gerçekleşmesinde ne içsel ne de dışsal olarak güdülenmedikleri, kendi eylemleriyle sonuçları arasındaki bağlantıyı kuramadıkları durum söz konusudur. Elde edilen puanlar 5-35 arasında değişmektedir. Ölçekte puanlama 1 (asla) 7 (tamamen) olacak şekilde 7'li likert tipindedir. İçsel ve dışsal motivasyon alt boyutunda maddeler olumludur. Örneğin, "İleride yüksek ücretli bir iş bulabilmek için en azından lise derecesine ihtiyacım var" gibi. Ölçeğin motivasyonsuzluk alt boyutu ise olumsuz ifadelerden oluşmaktadır. Örneğin, "dürüst olmam gerekirse bilmiyorum, okulda zamanımı boşa harcadığımı düşünüyorum" gibi. Ancak puanlama yaparken bu maddeler de diğerleri gibi puanlanır. Diğer bir ifade ile ölçekte ters puanlanan madde bulunmamaktadır. Motivasyonsuzluk alt boyutundan alınan puanların düşük olması, motivasyonun yüksek olmadığı şeklinde yorumlanmaktadır. Çakır tarafından yapılan uyarlama çalışmasında ölçeğin güvenilirliği için test tekrar test yöntemi $r=,89$ ve Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı $r=,83$ olarak bulunmuştur. Bu çalışmada ise ölçeğin cronbach alfa güvenilirlik katsayısı $,80$ bulunmuştur. Araştırmada Akademik Motivasyon Ölçeği alt boyutlarından alınan puanların çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amacıyla veri toplama aracının başında cinsiyet, sınıf düzeyi, yaşadığı yerleşim yeri, okuldan memnun olma durumu, not ortalaması gibi bilgilerin yer aldığı kişisel bilgiler bölümü yer almaktadır.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırmada öğrencilerin akademik motivasyon ölçeği alt boyutlarından aldıkları puanların belirlenmesi amacıyla betimsel istatistikler (aritmetik ortalama, standart sapma) kullanılmıştır. Araştırmaya konu olan puanlar için hangi istatistiksel işlemlerin kullanılacağına ilişkin durumu belirlemek için puanların normal dağılım gösterip göstermediğine, normal dağılım eğrilerine, çarpıklık ve basıklık değerlerine ve Kolmogrov-Smirnov testi değerlerine bakılmıştır. Bağımlı değişkene ait puanların her bir bağımsız değişken açısından normal dağılım gösterip göstermediğine ilişkin Kolmogrov Smirnov (K-S) Testi sonuçlarına göre ölçeğin tüm alt boyutlarından elde edilen puanların normalden saptığı görülmektedir. K-S testi sonuçlarının 0,05 düzeyinden düşük olması, verilerin normal dağılım sergilemediğinin göstergelerinden biri olarak kabul edilmektedir (Ural ve Kılıç, 2005). K-S testi normallik için kullanılan testlerden sadece biridir. Ölçeğin alt boyutlarına ait çarpıklık ve basıklık değerleri incelendiğinde tüm puanların ± 1 aralığında yer aldığı görülmektedir. Büyüköztürk, Çokluk ve Köklü (2014) çarpıklık ve basıklık değerlerinin ± 1 aralığında değer aldığı dağılımın normal olduğu şeklinde yorumlanabileceğini belirtmektedir. Dağılımın normal olup olmadığına ilişkin dağılım eğrileri incelendiğinde aşırı sapmaların olmadığı görülmüştür. Dağılıma ilişkin eğrilerde, çarpıklık ve basıklık değerlerinde aşırı sapmalar olmadığı, betimsel istatistik (mod-medyan- $\bar{x}$) değerlerinin birbirine yakın olduğu ve katılımcı sayısının ($n=4041$) fazla olduğundan araştırmada parametrik istatistik tekniklerinin kullanılması uygun bulunmuştur. Bu nedenle parametrik testlerden t testi ve One-Way Anova testi kullanılmıştır. Varyans homojenliğine göre Post Hoc Multiple

Comparisons testlerinden Tukey testi kullanılmıştır. Araştırmada anlamlılık düzeyi ,05 olarak alınmıştır. Verilerin analizinde SPSS 20. paket programı kullanılmıştır.

3. BULGULAR

3.1. Ortaöğretim Öğrencilerinin Akademik Motivasyon Düzeyleri

Tablo 1’de akademik motivasyon ölçeğinin alt boyutlarına ilişkin betimsel istatistikler verilmiştir.

Tablo 1. Akademik Motivasyon Ölçeği (AMÖ) Alt Boyutlarına İlişkin Betimsel İstatistikler

Alt boyutlar	K	Mod	Ortanca	$\bar{x}$	ss
İçsel motivasyon	4041	5.6	5.3	5.20	1.07
Dışsal motivasyon	4041	6.1	5.85	5.67	0.94
Motivasyonsuzluk	4041	3.4	3.2	3.38	0.88

Tablo 1. incelendiğinde içsel motivasyon (birinci alt boyut-10 madde) alt boyutunun ortalaması 5.20 ve standart sapması 1.07’dir. Dışsal motivasyon (ikinci alt boyut-7 madde) alt boyutunun ortalaması 5.67 ve standart sapması 0.94’dür. Motivasyonsuzluk alt boyutunun (üçüncü alt boyut-5 madde) ortalaması ise 3.38 ve standart sapması 0.88’dir. Ortaöğretim öğrencilerinin içsel ve dışsal motivasyon puanlarının yüksek olduğu, dışsal motivasyonlarının içsel motivasyon puanlarından daha yüksek olduğu görülmektedir. Öğrencilerin motivasyonsuzluk alt boyutu ortalamasının düşük olması, motivasyonlarının yüksek olduğunu göstermektedir.

3.2. Ortaöğretim Öğrencilerinin Akademik Motivasyonları ve Cinsiyet İlişkisi

Öğrencilerin akademik motivasyon ölçeği alt boyutlarından aldıkları puanların cinsiyete göre farklılaşp farklılaşmadığına ilişkin t testi sonuçları tablo 2’ de verilmiştir.

Tablo 2. Cinsiyete Göre Akademik Motivasyon Alt Boyutlarına İlişkin t-Testi Sonuçları

Alt boyutlar		N	$\bar{x}$	S	sd	t	p
İçsel motivasyon	Kız	2169	52.84	10.64	4039	4.94	.000
	Erkek	1872	51.16	10.85			
Dışsal motivasyon	Kız	2169	40.29	6.25	4039	6.02	.000
	Erkek	1872	39.03	6.96			
Motivasyonsuzluk	Kız	2169	16.45	4.09	4039	7.14	.000
	Erkek	1872	17.44	4.67			

$p < 0.05$

Tablo 3. incelendiğinde akademik motivasyon ölçeğinin tüm alt boyutlarında cinsiyet değişkeni açısından anlamlı farklılaşma bulunmuştur [İçsel motivasyon $t=4,94$ $p < 0,05$],[Dışsal motivasyon $t=6,02$ $p < 0,05$],[Motivasyonsuzluk $t=7,14$ $p < 0,05$]. Kız öğrencilerin akademik motivasyon alt boyutlarından aldıkları puanlar erkek öğrenci puanlarından anlamlı şekilde farklılaşmıştır. Ortalamalar arasındaki farkın yüksek olmadığı görülmektedir. Erkek öğrencilerin daha düşük motivasyona sahip olduğu, içsel ve dışsal motivasyon puanlarının kizlardan daha düşük olduğu görülmektedir. Bu bulgulara göre cinsiyetin akademik motivasyon üzerinde etkili bir değişken olduğu söylenebilir.

3.3. Ortaöğretim Öğrencilerinin Akademik Motivasyonları ve Sınıf Düzeyi İlişkisi

Öğrencilerin akademik motivasyon alt boyutlarına ilişkin puanların sınıf düzeyine (9.-10.-11.-12. Sınıf) göre farklılaşp farklılaşmadığına ilişkin anova sonuçları tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4. Sınıf Düzeyine Göre Akademik Motivasyon Alt Boyutlarına İlişkin Anova Sonuçları

Alt boyutlar	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	Sd	Kareler ortalaması	F	p	Anlamlı fark
İçsel motivasyon	Grupllararası	10,010	3	3,337	2,878	,035	9-11
	Gruplar içi	4681,288	4037	1,160			
	Toplam	4691,299	4040				
Dışsal motivasyon	Grupllararası	15,567	3	5,189	5,821	,001	9-11
	Gruplar içi	3298,896	4037	,891			
	Toplam	3614,464	4040				
Motivasyonsuzluk	Grupllararası	32,139	3	10,713	13,961	,000	9-10, 9-11
	Gruplar içi	3097,690	4037	,767			
	Toplam	3129,829	4040				

$p < 0,05$

Tablo 4’de anova sonuçları incelendiğinde akademik motivasyon ölçeği alt boyutlarından alınan puanlarının sınıf düzeyi açısından tüm alt boyutlarda anlamlı şekilde farklılaştığı görülmektedir [içsel motivasyon $F = 2,878$ $p < 0,05$], [Dışsal Motivasyon $F = 5,821$ $p < 0,05$], [Motivasyonsuzluk $F = 13,961$ $p < 0,05$]. İçsel ve dışsal motivasyon alt boyutunda farklılaşmanın 9. sınıflar ile 11. sınıflar arasında 9. sınıf lehine olduğu görülmektedir. Motivasyonsuzluk alt boyutunda 9. sınıf puanlarının 10. sınıf ve 11. sınıf puanlarından 9. sınıf lehine anlamlı şekilde farklılaştığı görülmektedir. Bu bulgulara göre sınıf düzeyinin akademik motivasyon üzerinde etkili bir değişken olduğu söylenebilir.

3.4. Ortaöğretim Öğrencilerinin Akademik Motivasyonları ve Akademik Başarı İlişkisi

Akademik not ortalamasına göre akademik motivasyon alt boyutlarından alınan puanların farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin anova sonuçları tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5. Akademik Ortalamaya Göre Akademik Motivasyon Alt Boyutları Anova Sonuçları

Alt boyutlar	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	Sd	Kareler ortalaması	F	p	Anlamlı fark
İçsel motivasyon	Grupllararası	32,554	5	6,509	5,637	,000	2-5, 3-4, 3-5,
	Gruplar içi	4658,755	4035	1,155			
	Toplam	4691,299	4040				
Dışsal motivasyon	Grupllararası	26,483	5	5,297	5,956	,000	1-4, 1-5, 3-4, 3-5,
	Gruplar içi	3587,981	4035	,889			
	Toplam	3614,464	4040				
Motivasyonsuzluk	Grupllararası	76,111	5	15,222	20,114	,000	2-4, 2-5, 2-6, 3-4, 3-5, 3-6, 4-5,
	Gruplar içi	3053,718	4035	,757			
	Toplam	3129,829	4040				

$p < 0,05$

Tablo 5’de anova sonuçları incelendiğinde, akademik başarı durumuna göre ile akademik motivasyon ölçeği alt boyutlarından alınan puanların anlamlı şekilde farklılaştığı görülmektedir [içsel motivasyon $F = 5,637$ $p < 0,05$], [Dışsal motivasyon $F = 5,956$ $p < 0,05$], [Motivasyonsuzluk $F = 20,114$ $p < 0,05$]. Farklılaşmanın kaynağı incelendiğinde içsel motivasyon puanları açısından not ortalaması 70-84 ile 25-44 arası olan öğrencilerin ortalamaları 70-84 puan lehine; 55-69 ile 45-54 arası olan öğrencilerin 55-69 puan lehine; 70-84 ile 45-54 arası olan öğrencilerin ortalamaları 70-84 puan lehine anlamlı şekilde farklılaşmıştır. Dışsal motivasyon puanları açısından not ortalaması 55-69 ortalamaya sahip öğrencilerle 0-24 ortalamaya sahip öğrenciler arasında 55-69 ortalamaya sahip öğrenciler lehine, 70-84 ortalamaya sahip öğrenciler ile 0-24 ortalamaya sahip öğrenciler arasında 70-84 puan ortalamaya sahip öğrenciler lehine, 70-84 ortalamaya sahip öğrenciler ile 55-69 ortalamaya

sahip öğrenciler ile arasında 70-84 ortalamaya sahip öğrenciler lehine, 70-84 ortalamaya sahip öğrenciler ile 45-54 ortalamaya sahip öğrenciler arasında 70-84 arası ortalamaya sahip öğrenciler lehine anlamlı farklılaşma bulunmuştur. Motivasyonsuzluk alt boyutu açısından 25-44 ortalamaya sahip öğrencilerin 55-69; 70-84; 85-100 ortalamaya sahip öğrencilerden anlamlı şekilde düşük motivasyona sahip olduğu, 45-54 ortalamaya sahip öğrencilerin 55-69; 70-84; 85-100 arası ortalamaya sahip öğrencilerden anlamlı şekilde motivasyonlarının düşük olduğu bulunmuştur. Bu bulgulara göre akademik başarının akademik motivasyon üzerinde etkili bir değişken olduğu söylenebilir.

3.5. Ortaöğretim Öğrencilerinin Akademik Motivasyonları ve Yerleşim Yeri İlişkisi

Ortaöğretim öğrencilerinin yaşadığı yerleşim yerine (köy-belde-ilçe-şehir merkezi) göre akademik motivasyon alt boyutları puanlarına ilişkin anova sonuçları tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Yaşanılan Yerleşim Yerine Göre Akademik Motivasyon Alt Boyutları Anova Sonuçları

Alt boyutlar	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	Sd	Kareler ortalaması	F	p	Anlamlı fark
İçsel motivasyon	Gruplararası	17,295	3	5,765	4,979	,002	1-4
	Gruplar içi	4674,003	4037	1,158			
	Toplam	4691,299	4040				
Dışsal motivasyon	Gruplararası	4,431	3	1,477	1,652	,175	-
	Gruplar içi	3610,033	4037	,894			
	Toplam	3614,464	4040				
Motivasyonsuzluk	Gruplararası	37,771	3	12,590	16,438	,000	1-4
	Gruplar içi	3092,059	4037	,766			
	Toplam	3129,829	4040				

$p < 0,05$

Tablo 6 incelendiğinde öğrencilerin yaşadığı yerleşim yerine göre akademik motivasyon ölçeği alt boyutlarından aldıkları puanların içsel motivasyon ve motivasyonsuzluk alt boyutunda anlamlı şekilde farklılaştığı görülmektedir [içsel motivasyon $F=4,979$ $p < 0,05$], [Motivasyonsuzluk $F= 16,438$ $p < 0,05$]. Dışsal motivasyon alt boyutunda ise anlamlı farklılaşma bulunmamıştır [Dışsal motivasyon $F=1,652$ $p > 0,05$]. İçsel motivasyon puanlarındaki farklılaşmanın kaynağı incelendiğinde, yerleşim yeri köy olan öğrenciler ile şehir merkezi olan öğrenciler arasında köyde yaşayanlar lehine anlamlı farklılaşma bulunmuştur. Motivasyonsuzluk alt boyutunda köyde yaşayan öğrenciler ile şehir merkezinde yaşayan öğrenciler arasında farklılaşmanın olduğu ve köyde yaşayan öğrencilerin şehir merkezinde yaşayan öğrencilerden motivasyonlarının anlamlı şekilde düştüğü bulunmuştur. Bu bulgulara göre yaşanılan yerleşim yerinin içsel ve dışsal motivasyon üzerinde etkili bir değişken olduğu söylenebilir.

3.6. Ortaöğretim Öğrencileri Akademik Motivasyonları ve Okul Memnuniyeti İlişkisi

Akademik motivasyon ölçeği alt boyutlarından aldıkları puanların okuldan memnun olma durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin t testi sonuçları tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Okul Memnuniyetine Göre Akademik Motivasyon Alt Boyutları t-Testi Sonuçları

Alt boyutlar		N	X	S	sd	t	p
İçsel motivasyon	Memnun	2169	53,43	9,96	4039	9,43	,000
	Memnun değil	1872	50,24	11,52			
Dışsal motivasyon	Memnun	2169	40,35	6,27	4039	7,16	,000
	Memnun değil	1872	38,85	6,96			
Motivasyonsuzluk	Memnun	2169	16,74	4,17	4039	2,79	,005
	Memnun değil	1872	17,13	4,67			

$p < 0,05$

Tablo 7 incelendiğinde akademik motivasyon ölçeğinin tüm alt boyutlarında okuldan memnun olma değişkeni açısından anlamlı farklılaşma bulunmuştur [İçsel motivasyon $t=9,43$ $p<0,05$], [Dışsal motivasyon $t=7,16$ $p<0,05$], [Motivasyonsuzluk $t=2,79$ $p<0,05$]. Tüm alt boyutlarda kız öğrenciler lehine anlamlı farklılaşma bulunmuştur. Kız öğrencilerin içsel ve dışsal motivasyonlarının erkek öğrencilerden daha düşük olduğu görülmektedir. Bu bulgulara göre okuldan memnun olma durumu değişkenin içsel ve dışsal motivasyon üzerinde etkili bir değişken olduğu söylenebilir.

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Öğrenme öğretme sürecinin önemli bileşenlerinden biri motivasyondur. Motivasyon öğrencilerin akademik etkinliklere katılmaları ve aynı zamanda katıldıkları etkinliklerden veya karşı karşıya kaldıkları bilgilerden ne kadar öğrenebileceklerinin de belirleyicisidir. Öğrenmeye yüksek düzeyde motive olmuş bireyler öğrenme sürecine katılmada üst düzey bilişsel süreçler kullanır ve bilgiyi içselleştirerek korurlar (Driscoll, 2005). Bu noktada akademik motivasyon düzeylerinin, akademik motivasyon sorunlarının ve akademik motivasyon ile ilgili değişkenlerin belirlenmesi akademik başarıyı yükseltmek için önemli bir çözüm olabilir (Karagüven, 2012). Ortaöğretim öğrencilerinin akademik motivasyonlarının belirlenmesini ve çeşitli değişkenler açısından incelenmesini amaçlayan bu çalışmada şu sonuçlara ulaşılmıştır.

Ortaöğretim öğrencilerinin içsel ve dışsal motivasyonları yüksek bulunmuştur. Motivasyonsuzluk düzeyleri düşüktür. Bu durum motivasyonlarının yüksek olduğu şeklinde yorumlanabilir. Etkili ve verimli bir öğrenme için içsel motivasyon gereklidir. Özellikle orta öğretim düzeyinde içsel motivasyon çok daha önemlidir. Öğrencilerin akademik motivasyonlarını artırmak için öğrenme merakının uyandırılması, bireyin öğrenme ihtiyacının karşılanması, öğrenmeye ilgi duymasının sağlanması, öğrencinin kaygısının azaltılması içsel motivasyonu artırabilir (Yazıcı ve Altın, 2013) Akademik motivasyon düzeylerinin yüksek çıkması ortaöğretim öğrencileri açısından olumlu değerlendirilebilir. Çünkü akademik motivasyonun yüksek olması öğrencilerin akademik performansını olumlu etkileyecektir. Yüksek başarı beklentisi ve motivasyona sahip olan öğrencilerin akademik başarıları da yüksek olmaktadır (Britt, 2005). Öğrencilerinin dışsal motivasyonları içsel motivasyonlarına göre daha yüksektir. Öğretme öğrenme sürecinde bireye kazandırılması istenilen özellikler çoğunlukla ilgi çekici olmadığından öğreneni etkileme gücüne sahip dışsal motivasyon kaynakları üzerinde durulmalıdır. Dışsal motivasyonu etkin hale getirecek öğrenme stratejilerini kullanarak etkili bir öğretme-öğrenme süreci gerçekleştirilmelidir (Deci ve Ryan, 2000a).

Araştırmada öğrencilerin akademik motivasyon ölçeği alt boyutlarından aldıkları puanlar ile cinsiyet arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Kız öğrencilerin içsel ve dışsal motivasyonları erkek öğrencilerin motivasyonlarından anlamlı şekilde daha yüksektir. Motivasyonsuzluk alt boyutunda da kız öğrencilerin motivasyonlarının erkek öğrencilerin motivasyonlarından anlamlı şekilde yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çakır (2006) ve Akandere, Özyalvaç ve Duman, (2010) tarafından yapılan çalışmalarda da kız öğrencilerin dışsal motivasyonları erkek öğrencilerden anlamlı şekilde yüksek bulunmuştur. Bu bulgu bu çalışmanın bulgusuyla benzerdir. Bu çalışmalarda öğrencilerin içsel motivasyonlarında ise cinsiyete göre farklılaşma bulunamamıştır.

Araştırmada sınıf düzeyine göre öğrencilerin akademik motivasyonlarının değiştiği bulgusuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin içsel ve dışsal motivasyonlarının 9. sınıflar ve 11. sınıflar arasında farklılaştığı ve farklılaşmanın 9. sınıflar lehine olduğu sonucuna ulaşılmıştır. 9. Sınıf öğrencilerinin içsel ve dışsal motivasyonları 11. Sınıf öğrencilerinden yüksektir. Motivasyonsuzluk alt boyutunda ise 9.sınıf-10.sınıf ve 9.sınıf-11.sınıf arasında 9.sınıf lehine farklılaşma bulunmuştur. 9. Sınıfların motivasyonları daha yüksektir. Çakır'ın (2006)

araştırmasında da sınıf düzeyi yükseldikçe içsel ve dışsal motivasyon düzeyi düşmektedir. Sınıf düzeyi yükseldikçe motivasyonsuzluk düzeyleri de yükselmektedir. Bu bulgu bu çalışmanın bulgularıyla benzerdir. Seyis (2011) ve İlğan vd, (2013) tarafından yapılan araştırmada da sınıf düzeyi yükseldikçe akademik motivasyonun arttığına yönelik bulguya ulaşılmıştır. Motivasyonun önemli özelliklerinden biri de zamana ve koşullara bağlı olarak değişebileceği durumudur (Paris ve Turner, 1994'den aktaran, Yılmaz ve Huyugüzel Çavaş, 2007). Bireyler olayları, hedefleri ve farklı durumların sonuçlarını kendilerine özgü bir biçimde yorumlar. Ortaöğretim öğrencilerinin gelişim özellikleri de göz önüne alındığında hızlı fiziksel, duygusal ve sosyal değişimlerin olduğu bu dönemde sınıf düzeyine göre motivasyon durumlarının farklılaşmış olabileceği düşünülebilir. 9. Sınıf öğrencilerinin ortaöğretime başladığında yüksek olan akademik motivasyonunun, ilerleyen yıllarda üniversite sınavı hazırlık süreci ve meslek seçimiyle ilgili belirsizlikler ve kaygılarından ya da amaç ve beklentilerinde değişmesinden dolayı düşmüş olabilir.

Araştırmada öğrencilerin akademik başarıları ile akademik motivasyon alt boyutları arasında ilişki bulunmuştur. Akademik başarıları yüksek olan öğrencilerin içsel ve dışsal motivasyonları daha yüksektir. Buna göre akademik başarı arttıkça akademik motivasyon da yükselmektedir. Literatürde içsel motivasyonu yüksek olan bireylerin farklı stratejiler kullanarak akademik olarak daha yüksek performans gösterdikleri belirtilmektedir. Motivasyonla ilgili yapılan çalışmalarda içsel motivasyonu yüksek bireylerin genellikle yaşamsal aktivitelerden daha fazla tatmin oldukları ve psikolojik yapılarının da daha iyi olduğu belirtilmiştir (Grolnick ve Ryan 1989; Ryan ve Deci, 2000).

Araştırmada akademik motivasyon ölçeği alt boyutlarından içsel motivasyon ve motivasyonsuzluk alt boyutunda öğrencilerin yaşadığı yerleşim yeri arasında ilişki bulunmuştur. Köyde yaşayan öğrencilerin şehir merkezinde yaşayan öğrencilere göre içsel motivasyonlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çakır (2006) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin ikamet ettikleri yerleşim yeri ile akademik motivasyon alt boyutları arasında ilişki bulunmamıştır. Bu bulgu, bu araştırmanın bulgusuyla çelişmektedir. Çakır (2006) tarafından yapılan çalışmada çok daha küçük bir örneklem grubunda (n=353) çalışıldığından ve yerleşim birimlerine düşen öğrenci sayısının az olmasından dolayı yerleşim yerine göre akademik motivasyon puanları farklılaşmamış olabilir.

Okuldan memnun olma durumu ile akademik motivasyon alt boyutları arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Öğrenciler devam ettikleri okuldan memnun olduklarında içsel ve dışsal motivasyonları yükselmektedir. İlğan, vd'nin çalışmasında (2013)Okul yaşam kalitesi akademik motivasyon arasında orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur. Öğrencilerin okulda kendilerine sunulan eğitim yaşantılarından memnun olduğu; ilgi, amaç, ihtiyaç ve beklentileri karşılandığı; sosyal, duygusal ve psikolojik ihtiyaçlarının karşılandığı ölçüde okul yaşam kalitesi artar ve okuldan memnun olma durumu artar. Çakır (2006) tarafından yapılan çalışmada okuldan memnun olma ile içsel motivasyon ve motivasyonsuzluk alt boyutunda anlamlı ilişki bulunmuştur. Okuldan memnun olan öğrencilerin içsel motivasyonları daha yüksektir. Motivasyonsuzluk alt boyutunda da okuldan memnun olanların daha az motivasyonsuzluğa sahip olduğu bulunmuştur.

Bu araştırma sonucunda aşağıdaki öneriler getirilebilir;

Bu araştırmada ortaöğretim öğrencilerinin içsel ve dışsal motivasyonları yüksek bulunmuştur. Ergenlik dönemini de içine alan, meslek seçimi ve üniversiteye yerleşebilme gibi sorunların yaşanabileceği ortaöğretim çağında öğrencilerin akademik motivasyonunu yüksek tutmak amacıyla öğrencilerin fiziksel ve psikolojik ihtiyaçlarının karşılanması için örtük program kapsamında öğrencilerin akademik motivasyonlarını artırmaya yönelik faaliyetler

düzenlenebilir. Ortaöğretim öğrencilerinin motivasyonlarını etkileyen değişkenlerden biri olarak cinsiyet bulunmuştur. Cinsiyete göre akademik motivasyonu etkileyen durumlarla ilgili araştırmalar yapılabilir. Ortaöğretim öğrencilerinin sınıf düzeyi yükseldikçe akademik motivasyonları düşmektedir. Ortaöğretim rehberlik programlarında bu durum göz önünde bulundurularak akademik motivasyonu artırıcı önlemler alınabilir. Ayrıca akademik motivasyonun düşmesinin nedenleri farklı araştırmalarla araştırılabilir. Akademik başarı arttıkça akademik motivasyonun da yükseldiği sonucundan hareketle öğrencilerin akademik başarılarının artması için öğrencilerin içsel motivasyonlarını artırıcı önlemler alınabilir. Bireyin öğrenme ihtiyacının, merakının giderilmesi, öğrenmeye ilişkin ihtiyaç hissettirilmesi konusunda rehberlik faaliyetleri düzenlenebilir. Ayrıca akademik motivasyonları üzerinde okuldan memnun olma değişkeni de etkili olduğundan öğrencilerin okullarından memnun olmama durumları belirlenerek önlemler alınabilir. Yerleşim yerine göre akademik motivasyon düzeyleri farklılaştığından bu durumun nedenleri araştırılabilir.

KAYNAKLAR

- Akandere, M., Özyalvaç, N.T. ve Duman, S. (2010). Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumları ile Akademik Başarı Motivasyonlarının İncelenmesi (Konya Anadolu Lisesi Örneği). *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 24, 1-10.
- Barrett, D.W., Patock-Peckham, J.A., Hutchinson, G.T., Nagoshi, C.T. (2005). *Cognitive motivation and religious orientation. Personality and Individual Differences* 38, 461-474
- Büyükoztürk, Ş., Çokluk, Ö. ve Köklü, N. (2014). *Sosyal Bilimler İçin İstatistik*. (15. Baskı). Ankara: Pegem.
- Bos, C. S. ve Vaughn, S. (2002). *Strategies For Teaching Students With Learning and Behavior Problems*. (5th ed.). USA: Allyn and Bacon.
- Britt, T. W. (2005). The Effects of Identity-Relevance and Task Difficulty on Task Motivation, Stress, and Performance. *Motivation and Emotion*, 29(3), 189-202.
- Çakır, E. (2006). *Anadolu Öğretmen Lisesinde Okuyan Öğrencilerin Depresyon ve Motivasyon Düzeyleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Deci, E. L. ve Ryan, R. M. (2000a). Intrinsic and Extrinsic Motivations: Classic Definitions and New Directions. *Contemporary Educational Psychology*, 25, 54-67.
- Deci, E. L. ve Ryan, R. M. (2000b). The "what" and "why" of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological Inquiry*, 11 (4), 227-268.
- Driscoll, M. P. (2005). *Psychology of Learning for Instruction*. Pearson Education, Limited.
- Eggen, P. ve Kauchak, D. (2001). *Educational Psychology*. (5. Baskı), Merrill Prentice Hall.
- Francis, A., Goheer, A., Haver-Dieter, R., Kaplan, A. D., Kerstetter, K., Kirk, A. L. (2004). Promoting academic achievement and motivation: a discussion & contemporary issues based approach.
- Grolnick, W. S., ve Ryan, R. M. (1989). Parent Styles Associated With Children's Self-Regulation and Competence in School. *Journal of Educational Psychology*, 81, 143-154.
- İlğan, A., Oğuz, E. ve Yapar, B. (2013). Okul Yaşam Kalitesine İlişkin Algı ile Akademik Motivasyon Düzeyi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Menderes İlçesi Örneği). *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 13 (2)157-176.

- Karasar, N. (2002). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Nobel.
- Karagüven, H.Ü. (2012). Akademik Motivasyon Ölçeği'nin Türkçe'ye Adaptasyonu. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(4), 2599-2620.
- Kaysılı, B.K. (2008). Akademik Başarının Arttırılmasında Aile Katılımı. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Özel Eğitim Dergisi*, 9 (1), 69-83.
- Pintrich, P. R., ve Schunk, D. H. (2002). *Motivation in Education: Theory, research, and applications* (2. Baskı). New Jersey: Prentice Hall.
- Richardson, M. Abraham, C. Bond, R. (2012). Psychological Correlates of University Students' Academic Performance: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Psychological Bulletin*. Vol. 138, No. 2, 353–387
- Rigby, C.S., Deci, E. L., Patrick, B.C. ve Ryan, R.M. (1992). Beyond the Intrinsic-Extrinsic Dichotomy: Self Determination in Motivastion and Learning. *Motivation and Emotion*. Vol 16 (3) 165-184.
- Seyis, S. (2011). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Motivasyonları ve Duygusal Zekâları ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Schunk, D. H. (2009). Öğrenme Teorileri, Eğitimsel Bir Bakışla (Çev. M. Şahin). Ankara: Nobel.
- Schwartz, S.J. ve Waterman, A.S. (2006). Changing interests: A longitudinal study of intrinsic motivation for personally salient activities. *Journal of Research in Personality*, 40(6), 1119–1136.
- 558 Türk Dil Kurumu (TDK). (2011). *Genel Türkçe sözlük*. <http://tdkterim.gov.tr/bts/> adresinden 20 Mart 2015 tarihinde edinilmiştir.
- Tucker, C.M., Zayco, R.A. Hermen, K.C., Reinke, W.M., Trujillo, M. Carraway, K., Wallack. C., Ivery. P. (2002). Teacher and Child Variables as Predictors of Academic Engagement Among Low-Income African American Children. *Psychology in the School*. 39 (4). 477-488.
- Ural, A. ve Kılıç, İ. (2005). *Bilimsel Araştırma Süreci ve SPSS ile Veri Analizi*. Ankara: Detay.
- Uzbaş, A. (2009). Okul Psikolojik Danışmanlarının Okulda Saldırganlık Ve Şiddete Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 90-110.
- Vallerand, R. J., Pelletier, L., Blais, M. R., Briere, N. M., Senecal, C. ve Vallieres, E. F. (1992). The Academic Motivation Scale: A Measure of İntrinsic, Extrinsic, and Amotivation in Education. *Educational and Psychological Measurement*, 52, 1003-1017.
- Vallerand, R. J., Pelletier, L., Blais, M. R., Briere, N. M., Senecal, C. ve Vallieres, E. F. (1993). On the Assessment of İntrinsic, Extrinsic, and Amotivation in Education: Evidence on the Concurrent and Construct Validity of the Academic Motivation Scale. *Educational and Psychological Measurement*, 53, 159- 172.
- Yazıcı. H. ve Altun, F. (2013). Üniversite Öğrencilerinin İçsel Ve Dışsal Motivasyon Kaynakları İle Akademik Başarıları Arasındaki İlişki. *The Journal of Academic Social Science Studies*. 6(6) 1241-1252.
- Zimmerman, B. J. (1990). Self-Regulated Learning and Academic Achievement: An Overview. *Educational Psychologist*, 25 (1), 3-17.

SUMMARY

Introduction

The motivation which is qualified as academic participation and has the most power to affect the learner's performance is defined as "the determinant of commitment to education in a way of cognitive, emotional and behavioural manner." Motivation is an explanatory concept which help to promote goal-focused behaviour and being continued process of behaviour and understand why the individuals act in certain ways. Motivation supports the individual's development and contributes effectively to use their potential in school. The most important task of educational institutions is to create appropriate learning environment for students and to ensure students to be succesful in academic terms. The effective teaching and learning process which will ensure that should be designed by being taken into account the characteristics of learning environment, teachers and students and in a way of facilitator of the education. Motiavtion is the one of the the factors affecting the academic achievement which is the primary goal of the learning and teaching process.

Academic motivation which is the subject of this research is based on Self-Determination Theory developed by Deci and Ryan, which is originated from Bandura's self-efficacy theory. Deci and Ryan defines motivation as the driving force for the individuals to implement something. Intrinsic motivation generated by the Self-determination theory is related to intristic motivation and amotivation and factors that accelerate to take action on the face of a situation. Intrinsic motivation is realed to feeling pleasure and performing the action that is found interesting by the individual. Intrinsic motivation espreses that individual takes the action and experiences in his/her life and is happy to that and reaches saturation although there is not a motivator except for the individual itself while extrinsic motivation is related to pleasure that the results obtained from the actions that are performed give. Unlike intrinsic motivation which emerge the results-oriented events held, it is a power focused on benefiting from the action. Amotivation is that the motivation is the state of the absence of intention to act. Amotivation is not to benefit an activity and not to feel the power to perform an activity. Amotivation is the state of not motivating that they face when the individuals don't aware the relationship between their action and its results. Individuals don't motivate internally or externally in this situation. The individuals who experience the state of the amotivation live with feelings of inadequacy and they are in an expectation that they cannot control the actions.

The purpose of this study aims the Examination of the Academic Motivation of the High School Students in Terms of Various Variables.

Methods:

Relational screening model is used from screening models in this research. The study was conducted on 4041 students from 9. ,10., 11., and 12. classes of the high school in a city that takes place in the province of the western Black Sea. Academic motivation scale developed by Vallerand and friends were used as data collection tool. Improved form of academic motivation scale is used for high school students in this research. The Turkish adaptation of the scale was done by Çakır. As a result of adaptation, the scale consists 22 items and it consists of three subscales, including intrinsic motivation, extrinsic motivation and amotivation according to the results of factor analysis. T-test and ANOVA were used from parametric statistics as well as descriptive statistics in the analysis of the data.

Results:

It was found that intrinsic and extrinsic motivation of secondary school students was high and the level of amotivation is low. This situation is interpreted as the way their motivations were high. In this study, it is found that there was a relationship between the scores which the students takes form academic motivation scale subscales and their genders. Intrinsic and extrinsic motivation of female students was significantly higher than the male students' motivation. In the subscales of amotivation, it was reached that the female students' motivation was significantly higher than the male students' motivation

Intrinsic and extrinsic motivation of 9th class students was significantly higher than the 11th students' motivation. In this study, it was found that There was a relationship between the academic success of students and academic motivation subscales. Intrinsic and extrinsic motivation of the students with high academic achievements was higher. According to this result, the more academic

achievement increases, the more academic motivation increases. It was found that there was a relationship between intrinsic motivation from academic motivation scale subscales and settlements where students live in the amotivation subscales. It was found that Intrinsic motivation of the students who live in the village was higher than students who live in the center of the city. It was found that there was a relationship between the state of being happy to the school and academic motivation subscales. When the students are happy to the school which they continue, intrinsic and extrinsic motivation of the students increase.

Motivation is one important component of the teaching-learning process. Motivation is determinative of Students' participation in academic activities and how they learn from the activities which they attend and information which exposure. The individuals motivated high level to learning use higher-level cognitive processes participate in the learning process and protect by internalizing information. In this context, the determination of student's level of academic motivation, and problems and variables related to motivation could be an important solution to improve the academic achievement.